

WSTĘP

Leksykon, który oddajemy do rąk czytelnika, stanowi skromne kompendium wiedzy o języku polskim. Opisane w nim zostały zjawiska i fakty językowe, które wchodzą w obręb wielu dziedzin lingwistyki. Rzecz jasna, z czego zresztą zdajemy sobie sprawę, nie jest możliwe, aby zawrzeć nawet w tych kilkuset artykułach hasłowych wszystkie wartości odnotowania zagadnienia.

Budowę i zawartość leksykonu wyznacza ogólny podział nauk o języku na mikro- i makrolingwistykę. Z jednej strony, czytelnik znajdzie więc w słowniku precyzyjny opis budowy, znaczenia i użycia wyrażen językowych, z drugiej natomiast, pozna język w perspektywie różnych dziedzin wiedzy: biologii, etnologii, filozofii, geografii, historii, informatyki, medycyny, nauk o poznaniu i komunikacji społecznej, pedagogiki, psychologii i socjologii. *Leksykon wiedzy o języku polskim* można przy tym czytać jak słownik encyklopedyczny, wyszukując w nim hasło po hasle. Można również korzystać zeń jak z podręcznika. Umożliwia to rozdział zatytułowany *Układ podręcznika*, w którym zgromadzono w porządku tematycznym wszystkie terminy wraz z podanymi stronami, na których pojęcia te zostały objaśnione. Niemal każdy artykuł hasłowy otrzymał w słowniku obszerną i treściwą definicję. Poszczególne hasła zaopatrzone również w liczne przykłady, ilustrujące użycie omawianych terminów.

Leksykon w znacznej mierze uwzględnia materiał, który na stałe zagościł w programach nauczania. Przede wszystkim jednak dostarcza wiedzy wykraczającej poza to, co oferują podręczniki szkolne i pomoce naukowe. Dobór zagadnień w słowniku został podyktowany wymaganiami, jakie stawia system edukacyjny, a równocześnie ambicją

naszą było to, aby nie przywoływać po raz kolejny „oczywistych oczywistości”, które czytelnik z powodzeniem znajdzie w każdym innym opracowaniu. Chcieliśmy pokazać język polski inaczej: często bardziej wnikliwie, niż czynią to szkolne podręczniki, a nierzadko – w szerszej perspektywie, na tle wielu innych dziedzin. Stąd nacisk został położony na te zagadnienia, z którymi czytelnik mógł się do tej pory nie zetknąć. Chcemy więc zaprosić go do językoznawczej wędrówki w znane i nieznanne...

W odróżnieniu od wielu podobnych publikacji, nie zamieszczamy w leksykonie nazwisk uczonych i tytułów prac. Sądzymy bowiem, że rozbudowana informacja bibliograficzna wprowadza niepotrzebny zamęt, nuży i zniechęca, utrudnia lekturę i niczego tak naprawdę nie uczy. Leksykon referuje aktualny stan badań nad językiem polskim, rejestruje więc fakty i zjawiska mieszczące się w kręgu obiegowej wiedzy naukowej. Tym samym leksykon w żadnej mierze nie jest dziełem odkrywczym i nowatorskim.

Leksykon kierujemy do szerokiego grona odbiorców: uczniów, studentów i nauczycieli – do tych wszystkich, którzy interesują się językiem polskim i pragną pogłębiać swoją wiedzę na jego temat. W naszym zamyśle leksykon mógłby stać się przewodnikiem po współczesnej polszczyźnie, a także punktem wyjścia do samodzielnych poszukiwań i refleksji językoznawczych.

Autorzy